

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 132/2011-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. apríla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti S., s. r. o., B., zastúpenej advokátom Mgr. I. P., B., ktorou namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 ObdoV/38/2008 a jeho rozsudkom z 29. apríla 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti S., s. r. o., odmieta z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. júla 2010 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti S., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom Mgr. I. P., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa

čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako dovolacieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 ObdoV/38/2008 a jeho rozsudkom z 29. apríla 2010 (ďalej aj „rozsudok dovolacieho súdu“).

Sťažovateľka v sťažnosti poukázala na rozsudok Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“ alebo „súd prvého stupňa“) ako súdu prvého stupňa z 12. septembra 2005 v konaní vedenom pod sp. zn. 45 Cb/81/2001, ktorým krajský súd vyhovel jej žalobe, ktorou sa domáhala, aby krajský súd uložil žalovanému zaplatiť jej sumu 165 504 109 Sk s príslušenstvom. Základnou právnou otázkou, s ktorou sa krajský súd pri rozhodovaní musel vyrovnáť bolo posúdenie toho, či bola splnená rozvázovacia podmienka v zmluve o postúpení pohľadávok medzi sťažovateľkou a obchodnou spoločnosťou M., s. r. o. Krajský súd založil svoje rozhodnutie na právnom závere, že rozvázovacia podmienka bola splnená. V tejto súvislosti vo svojom rozhodnutí uviedol, že *„postupník neuhradil splátku kúpnej ceny v stanovenej lehote a v článku IV bode 4 zmluvy bolo výslovne dohodnuté, že v takomto prípade zmluva stráca účinnosť. Z tohto dôvodu súd dospel k záveru, že sťažovateľ nestratil aktívnu legitimáciu v konaní...“*.

Najvyšší súd ako súd odvolací rozhodol na základe odvolania žalovaného rozsudkom z 24. októbra 2007 v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obo/357/2005 tak, že rozsudok krajského súdu zmenil a žalobu sťažovateľa zamietol. Najvyšší súd ako odvolací súd rozhodol na základe právneho záveru, že rozvázovacia podmienka splnená nebola. Vychádzal zo zistenia, že rozvázovacia podmienka sa týkala prvej splátky vo výške 50 mil. Sk a jej zaplataenia do piatich pracovných dní od podpísania zmluvy, t. j. do 14. septembra 2001. Nebolo sporné, že 45 mil. Sk postupník zaplatil v lehote, 5 mil. Sk bolo zaplatených až po lehote. *„V spise je však založený doklad, ktorý mal k dispozícii (prvostupňový) súd, podľa ktorého postupník túto sumu uhradil bankovým prevodom, pričom,... príkaz na úhradu dal peňažnému ústavu 14. Septembra 2001. ... v zmysle vtedy platného znenia ustanovenia § 567 ods. 2 Občianskeho zákonníka bol týmto okamihom dlh splatený, pretože nebolo sporné, že veriteľ poukázanú sumu prevzal. Rozvázovacia podmienka preto splnená*

nebola, ... odvolací súd dospel k záveru, že sťažovateľ ako žalobca neunesol dôkazné bremeno na preukázanie tvrdenia, že je vlastníkom uplatnenej pohľadávky a veriteľom žalovaného, a preto rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol.“

Sťažovateľka proti tomuto rozhodnutiu podala dovolanie, v ktorom poukázala na rozsudok Okresného súdu Košice I (ďalej aj „okresný súd“) z 24. mája 2002 sp. zn. 30 Cb/753/01, ktorým okresný súd určil, že vlastníkom predmetnej pohľadávky je sťažovateľka. Jej výhrady proti odvolaciemu súdu spočívali v tom, že *«sa stotožnil so skutkovým stavom veci tak, ako ho uviedol súd prvého stupňa... a napriek tomu „zmenil“ rozsudok prvostupňového súdu... z dôvodu neunesenia dôkazného bremena - absencie aktívnej vecnej legitímácie...»*. Konštatovala, že *„nie je možné prijať záver, že pri ustálenom skutkovom stave je možné vyvodit' iný právny názor... odlišný od názoru... prvostupňového súdu...“*. Namietala, že najvyšší súd ako odvolací súd sa dostatočne nevyrovnal so zmluvou o postúpení pohľadávky medzi sťažovateľkou a obchodnou spoločnosťou M., s. r. o.

Najvyšší súd ako dovolací súd dovolanie zamietol, pričom vo svojom rozhodnutí konštatoval, že najvyšší súd ako odvolací súd vychádzal zo skutkového stavu tak, ako ho zistil súd prvého stupňa, avšak vec právne posúdil inak.

Sťažovateľka v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že pre právne posúdenie veci je rozhodujúci skutkový stav tak, ako ho zistil súd prvého stupňa. Konštatuje, že *«súd vypočutím svedka ustálil skutkový záver, že spoločnosť M. s. r. o. nesplnila podmienku uvedenú v čl. II ods. 2 zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 7. 9. 2001 a splátku kúpnej ceny za postúpenú pohľadávku neuhradila v dohodnutom termíne, čím nastala rozvázovacia podmienka a zmluva o postúpení pohľadávky stratila platnosť...*

Otázka splnenia rozvázovacej podmienky, ktorej dôsledkom je zánik právneho úkonu je otázkou skutkovou a je priamo previazaná s posúdením dôkazného bremena spočívajúcim v zásade na žalobcovi, v tomto prípade na sťažovateľovi. ...

Dôsledkom „súdneho zistenia“... splnenia rozvázovacej podmienky v zmluve o postúpení pohľadávky zo dňa 7. 9. 2001, je unesenie dôkazného bremena preukazujúceho tvrdenie sťažovateľa... dôsledkom „súdneho zistenia“ nesplnenia rozvázovacej podmienky

v zmluve o postúpení pohľadávky zo dňa 7. 9. 2001, je neunesenie dôkazného bremena preukazujúceho tvrdenie sťažovateľa o tom, že je vlastníkom pohľadávky voči žalovanému...».

Sťažovateľka uviedla, že ako účastníci konania „mali právo na to, aby sa cielene vyjadrili k opakovaným dôkazom z pohľadu posúdenia otázky, či došlo, alebo nedošlo k splneniu rozvázovacej podmienky s následkom presunu dôkazného bremena“.

Sťažovateľka sa domnieva, že najvyšší súd ako odvolací súd postupoval v rozpore s § 213 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) «keď dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako prvostupňový súd (KS BA) bez vykonania vlastného dokazovania v odvolacom konaní. Takýto postup treba považovať za arbitrárny. Porušiteľ ako dovolací súd (NS SR) toto pochybenie nenapravil hoci nevykonanie dokazovania v odvolacom konaní v súlade s ust. § 213 ods. 3 OSP sťažovateľ vo svojom dovolaní namietal, a preto došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu...

... nie je ústavne udržateľné, aby odvolací súd zmenil rozsudok prvostupňového súdu tak, že ho zamietol z dôvodu neunesenia dôkazného bremena pokiaľ ide o preukázanie vlastníctva žalovanej pohľadávky. Odvolací súd aj porušiteľ podľa ich vlastného vyjadrenia „inak právne posúdili splnenie rozvázovacej podmienky v dôsledku nezaplatenia (pozn. LEN) prvej splátky kúpnej ceny za postúpenú pohľadávku“, čl. II. ods. 2 zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 7. 9. 2001 sa však netýka len prvej splátky, ale všetkých štyroch splátok kúpnej ceny za postúpenú pohľadávku, pričom podľa čl. IV bod 5. tejto zmluvy platí rozvázovacia podmienka s následkom straty platnosti zmluvy aj pre ďalšie splátky, ktoré ako jednoznačne vyplynulo z dokazovania vykonaného prvostupňovým súdom neboli zaplatené vôbec.

... odvolací súd a následne porušiteľ bez vykonania dokazovania vychádzali z iného skutkového záveru a to, že rozvázovacia podmienka splnená nebola, hoci sa opomenuli vysporiadať s ust. čl. II ods. 2 v jeho plnom znení v spojení s ust. čl. IV ods. 5 zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 7. 9. 2001 uzatvorenej medzi sťažovateľom a M., s.r.o. ...

Ak by odvolací súd postupoval zákonne, a teda vykonal by na nariadenom pojednávaní dokazovanie v potrebnom rozsahu opäť v súlade s ust. § 213 ods. 2 OSP, mal

by sťažovateľ možnosť tieto skutočnosti namietať a vyjadriť sa k skutkovým zisteniam, čo bolo sťažovateľovi nezákonným postupom odvolacieho súdu znemožnené.

Porušiteľ ako dovolací súd (NS SR) toto pochybenie nenapravil a preto záver o zásahu do základného práva sťažovateľa podľa predchádzajúcej vety platí rovnako a v plnom rozsahu aj pre konanie a rozhodnutie porušiteľa.».

Na základe týchto skutočností sťažovateľka žiada, aby ústavný súd rozhodol nálezom, v ktorom vysloví že

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 0bdoV/38/2008 porušil základné právo spoločnosti S. s. r. o.,... podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo... podľa článku 36 ods. 1 LISTINY... a právo... podľa článku 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru...

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 0bdoV/38/2008 z 29. apríla 2010 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Spoločnosti S. s.r.o. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť na účet advokáta Mgr. I. P. ... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti môže ísť vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy má každý právo domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04). Podľa čl. 142 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon. Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len „vít'azstvo“ v občianskoprávnom spore (m. m. II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch do týchto práv alebo slobôd rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery

zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Pokiaľ ide o požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia súdu v limitoch čl. 6 ods. 1 dohovoru (a aj čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny), ústavný súd sa už odvolal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej čl. 6 ods. 1 dohovoru súd zaväzuje, aby odôvodnil svoje rozhodnutie. To však neznamená, že sa vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, ktorá vyplýva z čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa záverov Európskeho súdu pre ľudské práva možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu (rozhodnutie vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 288). Znamená to, že odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každú poznámku, pripomienku alebo návrh, ak ide o takú otázku, ktorá nie je relevantná a nevyhnutná pre dané rozhodnutie.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným rozsudkom dovolacieho súdu. Základom jej argumentácie je tvrdenie, že dovolací súd nenapravil pochybenie odvolacieho súdu, ktorý *„dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako prvostupňový súd (KS BA) bez vykonania vlastného dokazovania v odvolacom konaní“*. Splnenie alebo nesplnenie rozvázovacej podmienky podľa čl. II ods. 2 zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej 7. septembra 2001 medzi sťažovateľkou ako postupcom a obchodnou spoločnosťou M., s. r. o., ako postupníkom (ďalej len „zmluva o postúpení pohľadávky“) považuje sťažovateľka za skutkové zistenie, ktoré najvyšší súd ako odvolací súd nemohol zmeniť bez toho, aby v primeranom rozsahu opakovane dokazovanie a dal sťažovateľke možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom. Základom pre rozhodovanie najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu mal byť skutkový stav tak, ako ho zistil a ustálil súd

prvého stupňa. Sťažovateľka namieta tiež nesprávnu interpretáciu zmluvy o postúpení pohľadávky, kde okrem čl. II ods. 2 je potrebné vziať do úvahy aj čl. IV ods. 5.

Najvyšší súd ako dovolací súd v relevantnej časti odôvodnenia namietaného rozsudku uviedol:

„Predmetom dovolania je zaplatenie peňažnej pohľadávky 165,504.109 Sk, ktorú žalobca získal postúpením od Vodohospodárskej výstavby, š. p. Podstatou dovolania je, že odvolací súd nesprávne právne posúdil listinné dôkazy a výpovede svedkov, preukazujúce splnenie rozvázovacej podmienky, ktorá skutočnosť mala spôsobiť pominutie právnych následkov zmluvy o postúpení pohľadávky, uzavretej medzi žalobcom a spoločnosťou M., s. r. o., 7. septembra 2001.

V zmysle § 524 ods. 1 Občianskeho zákonníka na platnosť postúpenia pohľadávky nie je potrebný súhlas dlžníka, musí však byť o postúpení pôvodným veriteľom bez zbytočného odkladu vyzrotený (§ 526 Občianskeho zákonníka). Ak pôvodný veriteľ postúpenie pohľadávky dlžníkovi oznámil, dlžník nie je oprávnený požadovať od nového dlžníka zmluvu o postúpení pohľadávky a je povinný mu plniť.

Dovolací súd sa stotožňuje s právnym záverom odvolacieho súdu, že žalobca uplatnenú pohľadávku spolu so všetkými právami s ňou spojenými postúpil Zmluvou o postúpení pohľadávky zo 7. septembra 2001 na spoločnosť M., s. r. o. v súlade s ustanovením § 524 Občianskeho zákonníka a túto skutočnosť oznámil žalovanému. Následne listom z 12. septembra oznámil dlžníkovi, že voči nemu neeviduje žiadne pohľadávky.

Podľa § 567 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení platnom do 1. 1. 2003, dlh bol splnený, keď bola suma poukázaná, ak nebolo dohodnuté inak. Medzi postupcom a postupníkom v predmetnej zmluve nebolo dohodnuté inak, preto keď časť 1. splátky v sume 5 mil. Sk bola poukázaná spoločnosťou M., s. r. o. na účet žalobcu 14. septembra 2001 a suma 45 mil. Sk bola poukázaná na účet žalobcu 13. septembra 2001, spoločnosť M., s. r. o. prvú splátku v celej sume 50 mil. Sk zaplatila do 14. septembra 2001 tak, ako sa zaviazala v zmluve o postúpení pohľadávky, v dôsledku čoho nebola naplnená rozvázovacia podmienka, dohodnutá v článku IV. bode 4 zmluvy o postúpení pohľadávky. Odvolací súd

preto správne ustálil, že žalobca ničím nepreukázal, že sa stal opätovne veriteľom žalovaného pokiaľ ide o uplatnenú pohľadávku.

Nemožno súhlasiť s dovolateľom, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nelogické a nesprávne. Odvolací súd vychádzal zo skutkového stavu tak, ako ho zistil súd prvého stupňa, avšak vec právne posúdil inak, keď dospel k záveru, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil pokiaľ ide o aktívnu legitimáciu žalobcu. Tento postup odvolacieho súdu je v súlade s ustanovením § 220 O. s. p.“

Najvyšší súd ako dovolací súd v odôvodnení svojho rozsudku poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu. Najvyšší súd ako odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku č. k. 5 Obo/357/2005-373 z 24. októbra 2007 (ďalej aj „rozsudok odvolacieho súdu“), ktorým zmenil rozsudok krajského súdu, uviedol:

«Odvolací súd, vychádzajúc zo skutkového stavu, ako ho zistil súd prvého stupňa, dospel k záveru, že jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Považuje za správnu argumentáciu... že žalobca stratil aktívnu legitimáciu na uplatňovanie práva na zaplatenie predmetnej pohľadávky... Žalobca žalovanú pohľadávku ... platne odplatne previedol zmluvou uzavretou... 7. 9. 2001... na spoločnosť M., s. r. o., [túto skutočnosť... oznámil dlžníkovi (žalovanému)... a... listom z 12. 9. 2004 [dlžníkovi] oznámil, že voči nemu neeviduje žiadne pohľadávky. Vychádzajúc z ustálenej judikatúry, relevantné oznámenie postupcu dlžníkovi o postúpení pohľadávky bez ďalšieho zakladá aktívnu legitimáciu postupníka... na vymáhanie postúpenej pohľadávky. Súd z takéhoto oznámenia vychádza bez toho, aby... skúmal existenciu a platnosť zmluvy o postúpení. Na základe uvedených právnych skutočností... sa veriteľom dlžníka stala spoločnosť M., s. r. o., [ktorá žalovanému oznámila], že predmetnú pohľadávku postúpila spoločnosti O. s.r.o. [ktorá žalovanému oznámila], že časť pohľadávky vo výške 50 mil. Sk postúpila zmluvou na spoločnosť E. a. s. (vedľajší účastník) a časť pohľadávky vo výške 50 mil. Sk spoločnosti E., A.G., s ktorými žalovaný dňa 1. 10. 2001 uzavrel Dohody o vzájomnom započítaní pohľadávok, čím uplatňovaná pohľadávka do výšky 100 mil. Sk zanikla... Pokiaľ by aj súd mal napriek uvedenému skúmať námietku žalobcu, či zmluva o postúpení pohľadávky uzavretá medzi ním... a spoločnosťou M., s. r. o.,... stratila platnosť v dôsledku splnenia rozvázovacej podmienky,... súd prvého stupňa z vykonaného dokazovania vyvodil nesprávny

záver o tom, že rozvázovacia podmienka bola splnená, resp. osvojil si v tomto smere nesprávny záver Okresného súdu Košice I, ktorý vyslovil v... rozsudku z 24. mája 2002 č. k. 30 Cb 753/01-49. Rozvázovacia podmienka sa viazala na zaplatenie 1. splátky kúpnej ceny vo výške 50 mil. Sk v lehote 5 pracovných dní od podpísania zmluvy, t. j. do 14. 9. 2001. Nebolo sporné, že postupník v tejto lehote zaplatil žalobcovi 45 mil. Sk, ale podľa záveru súdu, zvyšných 5 mil. Sk bolo uhradených až 21. 9. 2001... V spise je však založený doklad, ktorý mal k dispozícii aj okresný súd, podľa ktorého postupník túto sumu uhradil bankovým prevodom, pričom príkaz na úhradu peňažnému ústavu dal 14. 9. 2001, takže v zmysle vtedy platného znenia § 567 ods. 2 OZ bol týmto okamihom dlh splnený, pretože nebolo sporné, že veriteľ poukázanú sumu prevzal. Rozvázovacia podmienka preto splnená nebola.»

Na základe týchto skutočností najvyšší súd ako odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobu zamietol.

Krajský súd ako súd prvého stupňa v relevantnej časti svojho rozsudku poukázal na to, že „listom zo dňa 5. 9. 2001 pod č. 256/SI-2001 žalobca oznámil žalovanému, že dňom 7. 9. 2001 postúpil pohľadávku navýšenú o sumu 14.646.575,- Sk t. j. navýšenú o úrok z omeškania za obdobie od 1. 1. 2001 do 31. 8. 2001 na spoločnosť M. s. r. o. V dôsledku tejto zmluvy o postúpení pohľadávky a oznámenia žalobcu sa stala veriteľom žalovaného spoločnosť M. s. r. o.“

V ďalšej časti odôvodnenia sa krajský súd zaoberal vecnou legitimitáciou žalobcu (sťažovateľky), pričom v tejto súvislosti konštatoval:

„Súd dospel k záveru, že aktívna legitímácia žalobcu je v tomto spore založená na právnom nástupníctve vo vzťahu k pohľadávke voči žalovanému a hmotno-právne sa odvodzuje od nároku spoločnosti Vodohospodárska výstavba š. p. ... Súd mal zároveň z výpovede svedka za preukázané, že spoločnosť M. s.r.o. vstupom do likvidácie nebola schopná uhradiť žalobcovi plnenie na základe Zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 7. 9. 2001. Súd vypočutím svedka [J. M. konateľa M., s. r. o.] ustálil skutkový záver, že spoločnosť M. s. r. o. nesplnila podmienku, uvedenú v čl. II ods. 2 Zmluvy o postúpení

pohľadávky zo dňa 7. 9. 2001 a splátku kúpnej ceny za postúpenú pohľadávku neuhradila v dohodnutom termíne, čím nastala rozvázovacia podmienka a Zmluva o postúpení pohľadávky stratila platnosť. Okamihom splnenia rozvázovacej podmienky (ex nunc), pominuli právne následky, ktoré už nastali. V danom prípade mal za preukázané, že účastníci zmluvy a to žalobca, v tomto konaní a spoločnosť M. s. r. o. v Zmluve o postúpení pohľadávky zo dňa 7. 9. 2001 v čl. IV ods. 4 dohodli, že v prípade neuhradenia dohodnutej splátky v lehote 5 pracovných dní od 7. 9. 2001 stráca táto zmluva účinnosť.

Z predložených listinných dokladov, z pripojeného spisu, vedeného na Okresom súde Košice I pod číslom konania 30 Cb 753/01 mal súd za preukázané, že účastníci zmluvného vzťahu a spoločnosť M. s. r. o. uzavreli Zmluvu o postúpení pohľadávky na základe ktorej žalobca postúpil pohľadávku v celkovej výške 165.504.109,- Sk, ktorú mal voči dlžníkovi Ž., taktiež mal súd za preukázané, že v prípade neuhradenia splátky v termíne podľa čl. II, bod 2 tejto zmluvy, stráca táto platnosť a účinnosť v celom rozsahu. Z uvedeného súd vychádzal pri posúdení aktívnej legitímácie žalobcu...“

Z uvedených skutočností je zrejmé, že najvyšší súd ako odvolací súd pri svojom rozhodnutí vychádzal predovšetkým z listu sťažovateľky z 5. septembra 2001 č. 256/SI-2001 adresovaného žalovanému, ktorým sťažovateľka oznamuje, že „dňom 7. 9. 2001 postúpil[a] pohľadávku na spoločnosť M., s. r. o. ...“. Účinky tohto oznámenia vyhodnotil podľa § 524 ods. 1 a § 526 ods. 1 Občianskeho zákonníka a dospel k právnemu záveru, že sťažovateľka ako žalobca „stratil[a] aktívnu legitímáciu na uplatňovanie práva na zaplatenie predmetnej pohľadávky, pretože nie je jej vlastníkom“.

Najvyšší súd ako odvolací súd sa zaoberal aj otázkou, či nastala rozvázovacia podmienka podľa čl. II ods. 2, čl. IV ods. 4 zmluvy o postúpení pohľadávky („... pokiaľ by aj súd mal napriek uvedenému skúmať námietku žalobcu, či zmluva o postúpení pohľadávky... stratila platnosť v dôsledku splnenia rozvázovacej podmienky...“). Pri posúdení tejto otázky vychádzal najvyšší súd ako odvolací súd zo zmluvy o postúpení pohľadávky, zo zistenia, že spoločnosť M., s. r. o., v lehote zaplatila 45 mil. Sk, a z dokladu, „podľa ktorého postupník... sumu [5 mil. Sk] uhradil bankovým prevodom, pričom príkaz na úhradu... dal 14. 9. 2001...“. Uvedené skutočnosti posúdil najvyšší súd ako odvolací súd

podľa čl. II. ods. 2 a čl. IV. ods. 4 zmluvy o postúpení pohľadávky a podľa § 567 ods. 2 Občianskeho zákonníka (účinného v rozhodnom čase) a dospel k záveru, že rozvázovacia podmienka nebola splnená.

Ústavný súd zo súdneho spisu krajského súdu sp. zn. 45 Cb/81/2001 zistil, že v rámci zisťovania podkladov pre rozhodnutie vo veci krajský súd pripojil do spisu súdny spis Okresného súdu Košice I vo veci sp. zn. 30 Cb/753/2001, ktorej predmetom bolo určenie vlastníctva pohľadávky sťažovateľky voči žalovanej obchodnej spoločnosti M., s. r. o., K., zo zmluvy o postúpení pohľadávky.

Okresný súd Košice I v predmetnej veci vydal rozsudok 24. mája 2002 č. k. 30 Cb/753/2001-49, ktorým určil, že *„vlastníkom pohľadávky 165,504.109,- Sk voči dlžníkovi Ž..., ktorú žalobca postúpil na žalovaného Zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 7. 9. 2001... je S., s. r. o., B.“* (č. 1. 69 spisu). V odôvodnení tohto rozsudku je uvedený obsah žaloby, kde konajúci sudca interpretuje obsah žaloby; podľa tejto interpretácie *„žalovaný [M., s. r. o.] uhradil žalobcovi [sťažovateľke] dňa 13. 9. 2001 sumu 45,000.000,- Sk a zostávajúcich 5,000.000,- Sk uhradil žalovaný až 21. 9. 2001“*.

Krajský súd v Košiciach uznesením z 31. júla 2003 č. k. 3 Cob/71/02-121, 3 Ncb/25/02-121 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a konanie zastavil z dôvodu, že v priebehu odvolacieho konania dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky konania, pretože žalovaný v priebehu odvolacieho konania zanikol výmazom z obchodného registra, čím stratil spôsobilosť byť účastníkom konania podľa § 19 OSP.

V zmluve o postúpení pohľadávky je ako postupca uvedená sťažovateľka s tým, že je tam údaj o bankovom spojení:

„T., a. s. č. účtu:...“

Podľa čl. II ods. 2 zmluvy o postúpení pohľadávok *„zmluvné strany sa dohodli, že postupník zaplatí postupcovi kúpnu cenu na číslo účtu..., vedeného v P., a. s. B., nasledovným spôsobom:*

1.splátka vo výške 50.000.000,00 Sk do bude uhradená do 5 pracovných dní odo dňa podpísania tejto zmluvy. ...“.

Podľa čl. IV. ods. 4 zmluvy o postúpení pohľadávok *„v prípade, že postupník neuhradí 1. splátku v termíne podľa znenia Čl. II bod 2 tejto zmluvy, stráca táto platnosť v plnom rozsahu“.*

Podľa čl. IV. ods. 5 zmluvy o postúpení pohľadávok *„ak neuhradí postupník ďalšie z dohodnutých splátok do dátumu splatnosti zmenky prislúchajúcej k danej splátke, podľa Čl. II bodu 2 tejto zmluvy, zmluva stráca platnosť vo výške neuhradených splátok a v časti uhradených splátok zostáva v platnosti. ...“.*

K vyjadreniu žalovaného k žalobe z 28. novembra 2001 (č. 1. 55) žalovaný priložil list sťažovateľky z 5. septembra 2001 č. 256/SI-2001 a tiež list sťažovateľky označený ako *„Inventarizácia pohľadávok“* z 12. septembra 2001, v ktorom sťažovateľka uvádza, že *„naša spoločnosť voči Vám, t. j. Ž., k dnešnému dňu neeviduje žiadne pohľadávky“.*

Zo zápisnice krajského súdu o pojednávaní 7. decembra 2001 vyplýva, že vyjadrenie žalovaného k žalobe bolo „krátkou cestou“ doručené právnej zástupkyňi sťažovateľky.

V súdnom spise sa nachádza podanie vedľajšieho účastníka E., a. s.“, B., z 1. decembra 2004 označené ako *„Vyjadrenie k žalobe“* doručené krajskému súdu 6. decembra 2004 (č. 1. 163). Súčasťou tohto podania je kópia dokladu (čl. 171) označeného ako *„Príkaz na úhradu“* vydaného bankou – B., a. s., na základe ktorého z čísla účtu platiteľa na číslo účtu príjemcu č. 2629341012/1100 má byť poukázaná suma 5 000 000 (bez uvedenia meny) s dátumom splatnosti 13. september 2001. Dátum a miesto vystavenia je 13. september 2001, Bratislava. Príkazcom je *„M. J., M., s. r. o.“* (ďalej aj „príkaz na úhradu“).

Na č. 1. 180 sa nachádza podanie vedľajšieho účastníka z 10. decembra 2004 označené ako *„Doplnenie vyjadrenia k žalobe“* doručené krajskému súdu 10. decembra 2004, ktoré obsahuje analýzu vedľajšieho účastníka o tom, že na základe zmluvy o postúpení pohľadávok bola zaplatená prvá splátka kúpnej ceny.

Zo zápisnice o pojednávání na krajskom súde 24. januára 2005 (č. l. 195) vyplýva, že vo veci konajúci sudca oboznámil prítomných právnych zástupcov žalobkyne (sťažovateľke), žalovaného a vedľajšieho účastníka o obsahu podaní vedľajšieho účastníka – vyjadrenie k žalobe a doplnenie vyjadrenia k žalobe.

Zo zápisnice najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu o pojednávání z 24. októbra 2007 vyplýva, že predseda senátu podal správu o doterajšom priebehu konania. Na tomto pojednávání právny zástupca žalovaného namietol nesprávne vyhodnotenie právneho dôsledku notifikačnej povinnosti postupcu o uzavretí zmluvy o postúpení pohľadávky. Právny zástupca žalobkyne (sťažovateľky) navrhol rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správny, konštatoval, že skutkový stav bol dostatočne zistený a správne právne posúdený. K námietke nedostatku vecnej legitímácie uviedol, že došlo k naplneniu rozvázovacej podmienky, preto zmluva o postúpení pohľadávok stratila platnosť.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd ako odvolací súd pri právnom hodnotení oznámenia sťažovateľky o postúpení pohľadávky obchodnej spoločnosti M., s. r. o., vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa. Predmetný dôkazný prostriedok súd prvého stupňa vykonal, doručil ho sťažovateľke a v odôvodnení svojho rozsudku naň poukazuje. Najvyšší súd ako odvolací súd vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa, účinky predmetného oznámenia ale posúdil odlišne, pričom aplikoval § 524 ods. 1 a § 526 ods. 1 Občianskeho zákonníka a dospel k odlišnému právnomu záveru o aktívnej vecnej legitímácii sťažovateľky. Tento postup bol v súlade s § 213 ods. 1 v spojení s § 220 OSP, pričom výklad príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka zodpovedá zmyslu a účelu predmetnej právnej úpravy, je logický a je v súlade s judikatúrou najvyššieho súdu (napr. rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo/210/01).

Ústavný súd dospel k záveru, že právne názory najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu v spojení so závermi najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu nemožno považovať za svojvoľné; hodnotí ich z ústavného hľadiska ako akceptovateľné a udržateľné, a teda konformné s obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1

listiny a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa názoru ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôže byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania.

Právny záver najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu o tom, že nebola splnená rozvázovacia podmienka v čl. IV ods. 4 v spojení s čl. II ods. 2 zmluvy o postúpení pohľadávky vychádza zo zistenia, že obchodná spoločnosť M., s. r. o., zaplatila včas prvú splátku kúpnej ceny, pričom toto zistenie preukazuje príkaz na úhradu. Príkaz na úhradu bol súdu prvého stupňa známy, v odôvodnení svojho rozsudku ho ale osobitne neuvádza a nijakým spôsobom ho nehodnotí. Najvyšší súd ako odvolací súd príkaz na úhradu a skutočnosti, ktoré preukazuje, vyhodnotil ako relevantné skutkové zistenie pre právny záver o tom, že rozvázovacia podmienka v zmluve o postúpení pohľadávky nebola splnená.

Hodnotenie dôkazov je myšlienková činnosť súdu, ktorou sa vykonaným dôkazom prisudzuje hodnota závažnosti, teda dôležitosti pre rozhodnutie a tiež hodnota zákonnosti, pravdivosti a prípadne aj vierohodnosti (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 30. apríla 2002 sp. zn. 33 Odo/189/2001, podľa JUDr. Pavel Vrcha: Civilní judikatura, výběr aktuálních rozhodnutí Nejvyššího soudu a Ústavního soudu České republiky. Praha: Linde, a. s., 2005). Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozsudku príkaz na úhradu nijakým spôsobom nehodnotil, pričom odvolací súd pri svojom rozhodnutí vychádzal z príkazu na úhradu a považoval ho na rozdiel od súdu prvého stupňa za relevantný pre svoje rozhodnutie.

Na základe toho možno formulovať záver, že najvyšší súd ako odvolací súd hodnotil príkaz na úhradu z hľadiska dôležitosti odlišne ako súd prvého stupňa. Podľa § 213 ods. 3 OSP ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám. V súlade s uvedeným mal najvyšší súd ako odvolací súd tento dôkaz v odvolacom konaní sám vykonať, a to prečítaním listiny alebo jej časti alebo oznámením jej obsahu na

pojednávani (§ 129 ods. 1 OSP). Najvyšší súd ako dovolací súd pochybenie najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu nenapravil.

Vzhľadom na materiálne chápanie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a vzhľadom na okolnosti tohto prípadu ústavný súd konštatuje, že uvedené procesné pochybenie všeobecných súdov nemalo takú intenzitu, aby relevantným spôsobom mohlo porušiť základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd poukazuje tiež na to, že uvedené procesné pochybenie sa týka odlišného hodnotenia dôkazu a jeho právnej kvalifikácie len nad rámec veci. Ťažiskovým v rozhodnutí najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu je právne hodnotenie účinkov oznámenia sťažovateľky o postúpení pohľadávky obchodnej spoločnosti M., s. r. o., pričom tento dôvod bol dostatočný pre záver o aktívnej legitímácii sťažovateľky. Dokazovanie týkajúce sa príkazu na úhradu súd prvého stupňa vykonal riadnym spôsobom na pojednávaní 24. januára 2005, a to oboznámením obsahu podania, ktorého bol súčasťou. Sťažovateľke bol poskytnutý dostatočný priestor na to, aby sa k predmetnému dôkazu vyjadrila. V súvislosti so všetkými uvedenými skutočnosťami by zrušenie rozsudku najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, prípadne aj rozsudku najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu pre uvedené procesné pochybenie najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu bolo prejavom prílišného formalizmu, pretože ani po vrátení veci by sa právne postavenie sťažovateľky nemohlo zmeniť.

Ústavný súd preto v zásade považuje postup najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu pri preskúvaní rozsudku najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu za ústavne udržateľný s akceptovateľnou mierou interpretácie na vec použitých ustanovení Občianskeho zákonníka a príslušných článkov zmluvy o postúpení pohľadávky, a teda vylučujúci porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V súvislosti s prejavom nespokojnosti sťažovateľky s namietaným rozhodnutím najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, resp. najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil takú príčinnú súvislosť medzi namietaným rozhodnutím a postupom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu a sťažovateľkou namietaným porušením jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré by signalizovali, že k ich porušeniu reálne mohlo dôjsť, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. apríla 2011